

Informatieavond Poelkampen Fase III op woensdag 11 september 2024 in Schoonloo

Auteur: Sanne Brink

19.30u start bijeenkomst.

Introductie

Jacobus de Haan heet iedereen welkom. Vanavond staat in het teken van een update van de plannen voor Poelkampen fase III. Deze plannen zijn 3 jaar geleden al gepresenteerd, maar het proces is inmiddels verder en hier wordt iedereen vanavond over geïnformeerd.

Tim Bennen (Sweco) – licht de plannen voor Poelkampen fase III toe. Er zal door Marleen Sanders (Sweco) worden ingegaan op de procedures voor de uitvoering. Tevens is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd, hier kunnen zienswijzen op worden ingediend tot en met 2 oktober.

Het ontwerp

Poelkampen Fase III betreft een volgende uitbreiding en verdieping van de huidige plas (fase I en fase II). De ontwikkeling is nodig voor de bedrijfscontinuïteit van Vos Zand en Grind. Het kost enige tijd voordat vergunningen en omgevingsplannen vastgesteld worden. Het is daarom belangrijk om tijdig te beginnen met de procedures en onderzoeken.

Er is en blijft de komende jaren een noodzaak tot het winnen van zand voor allerlei toepassingen in de bouw en infrastructuur. De provincie Drenthe wil zandwinningen zo veel mogelijk concentreren, waaronder bij Vos. Een uitbreiding van een bestaande plas sluit goed aan bij dit beleid.

Tim laat een plattegrond zien van het ontwerp van de uitbreiding. Dit betreft een schematisch ontwerp, de exacte uitwerking van de details komen later in het proces.

De huidige plas heeft een diepte van 30 meter onder maaiveld (m-mv), de plannen zijn nu om de plas te verdiepen tot 75 m-mv. Er zal tevens uitgebreid worden met ongeveer 24 ha. Om de uitbreiding mogelijk te maken zal een aantal bomenrijen moeten worden geveld. Dit wordt gecompenseerd met ca 3,5 ha bomencompensatie.

Het ontwerp heeft een maximale diepte van 75-mv in het centrum van de plas. Deze diepte wordt trapsgewijs met taluds en veiligheidsbermen bereikt. Het precieze ontwerp wordt bepaald door de uitkomsten van het geotechnisch en stabiliteitsonderzoek. Vos is voornemens om een vergunningstalud van 1:4 aan te vragen bij de provincie. In de praktijk zal er jaarlijks een werkplan komen op basis van de ervaringen van de afgelopen periode. Hierin zal een werktalud worden voorgesteld (1:3 of flauwer, met tussenbermen)

Eindafwerking

Op dit moment ligt de focus op een recreatieve afwerking van de oevers, wat ook voor Fase I en II is beoogd. Het idee is om een zwembad en strand te realiseren en mogelijkheden tot een wandelpad. Deze indeling moet nog verder worden afgestemd met de gemeente en provincie. Wanneer de omgeving hier ideeën voor heeft kunnen die kenbaar gemaakt worden bij Jacobus, Tim of via een zienswijze bij de provincie.

Inmiddels is de NRD gepubliceerd en ligt het ter inzage. De NRD is de eerste stap in een milieueffectrapportage (MER) traject. In het MER worden de plannen en varianten onderzocht op milieueffecten. In de NRD wordt afgebakend wat onderzocht dient te worden in het MER.

In de NRD is aangegeven dat er vier alternatieven zijn voor fase III. De commissie mer die is aangesteld zal de varianten onafhankelijk toetsen en aangeven of er nog andere varianten moeten worden onderzocht. Zaken waaraan gedacht kan worden zijn de diepte van de winning,

de inrichting van de bovenwatertaluds (recreatie/natuur), bomencompensatie, eindinrichting ophoogzanddepot.

Er zijn de afgelopen drie jaar meerdere onderzoeken uitgevoerd. De geohydrologie en stabiliteit zijn het meest relevant voor de impact van de ontwikkeling. Sweco heeft een model gemaakt dat getoetst is door een werkgroep bestaande uit de provincie, Prolander, Staatsbosbeheer en het waterschap. Met dit model zijn de effecten van de uitbreiding en de verdieping gemodelleerd. Uit de eerste resultaten van de modelstudie blijkt dat de effecten van de verdieping en uitbreiding minimaal zijn op de omgeving.

Uit de zaal wordt opgemerkt dat er zorgen zijn over vernatting met betrekking tot de Elperstroom. Tim legt uit dat er juist ook naar de situatie bij de Elperstroom is gekeken en dat er minimale invloed te verwachten is op de grondwaterstanden in het Elperstroomgebied door de verdieping en de uitbreiding

Opmerking: In Tynaarlo zijn door Sweco ook modelstudies gedaan bij de zandwinning en daar blijkt het in werkelijkheid toch anders te zijn dan was berekend, dus een modelstudie is niet voldoende.

Tim geeft aan nu niet in detail te willen ingaan op de hydrologische situatie, omdat hij geen hydroloog is en de situatie in Tynaarlo niet goed kent. Hij wil wel graag benadrukken dat de modelstudie voor de uitbreiding bij Vos is uitgevoerd door externe experts en het model getoetst is door de provincie, Prolander, Staatsbosbeheer en het waterschap. Daarnaast is TNO betrokken geweest bij het opstellen van het ondergrondmodel. Bovendien is het nu de taak van de commissie mer om als onafhankelijke commissie de onderzoeken op de milieueffecten op de omgeving te beoordelen.

(Red. Het is ons niet duidelijk waarom geconcludeerd wordt dat de modelstudie in Tynaarlo niet klopt. Hier wordt gerefereerd naar het volgende onderzoek¹ verwacht ik. Het onderzoek van de LESA Zwijnmaden is opgesteld in opdracht Prolander en ook beoordeeld door het waterschap Hunze en Aa's. Verder zijn de conclusies gepresenteerd aan Ab Grootjans, Ineke Noordhoff en Henk Everts die de conclusies onderschrijven. Zij zijn de schrijvers van het rapport 35 jaar beheer Drentsche Aa en Oud water in de nieuwe tijd en hebben veel gebiedskennis.)

Opmerking: Het is lastig te begrijpen dat er een diepe zandwinning mogelijk is, maar dat er geen grondwaterputten worden goedgekeurd in de nabijheid van N2000-gebied. Albert Vos: er is veel onderzoek gedaan juist naar effecten van de verdieping en uitbreiding op het vernatting en verdrogen van de omgeving. Hier is veel aandacht voor en de studies tonen aan dat deze effecten minimaal zijn. Dit gaat nu ook door de commissie mer getoetst worden.

(Red.: We begrijpen dat dit lastig te begrijpen is, maar het slaan van beregeningsputten en het uitbreiden van een zandwinning zijn twee verschillende activiteiten. De provincie Drenthe heeft beleid ten aanzien van het aanleggen van drainage/beregeningsputten nabij N2000 waarbij tot nader order er niks aangelegd mag worden. Voor de uitbreiding en verdieping van de Poelkampen wordt er ook met een vergrootglas gekeken naar de invloed op het N2000-gebied. Echter geven de studies nu aan dat de uitbreiding en verdieping minimale invloed hebben op het N2000-gebied.)

Marleen licht de procedures toe: Om de plannen te kunnen realiseren is er een wijziging van het Omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan), omgevingsvergunning voor ontgrondingsactiviteiten (ontgrondingsvergunning) en een vergunning voor milieubelastende activiteit (milieuvergunning) nodig. Provincie is hierbij het coördinerend bevoegd gezag, dit betekent dat zienswijzen bij de provincie ingediend moeten worden. Gemeente is verantwoordelijk voor het omgevingsplan en de omgevingsvergunning milieubelastende activiteit, de provincie voor de omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteit.

De NRD ligt ter inzage tot en met 2 oktober, de commissie mer komt 18 september langs om het voornemen te bekijken. Zij geven advies over de plannen en de onderzoeken/alternatieven om een goede beoordeling te maken over de milieueffecten van het voornemen. Deze

¹ [Deelgebied Zwijnmaden - Drentsche Aa \(drenthe.nl\)](https://www.drenthe.nl/onderwerpen/omgeving/landbouw/landbouw-activiteiten/landbouw-activiteiten)

milieueffecten en mogelijke alternatieven zullen daarna onderzocht worden. Indien de commissie mer de plannen goed onderzocht vindt en een positief advies geeft kunnen de vergunningen worden aangevraagd en het omgevingsplan gewijzigd worden. Dit wordt ook allemaal centraal gecoördineerd via de provincie waarbij dan ook één keer zienswijzen ingediend kunnen worden.

Vraag: waar staat NRD voor?

Notitie Reikwijdte en Detailniveau, de eerste stap in een MER-proces. In de NRD wordt beschreven wat het planvoornemen is en welke milieueffecten moeten worden onderzocht en op welk detailniveau.

Jan Venema (provincie Drenthe): aanvulling op dit proces: Iedereen kan nu zienswijzen indienen op de NRD. Deze zienswijzen gaan ook naar de commissie mer. Het advies van de commissie mer gaat in op de NRD en bijbehorende zienswijzen. Zij geven een advies aan de provincie hierover. Vervolgens neemt de provincie een besluit over de plannen. De indiener van de zienswijze wordt geïnformeerd over het antwoord op de ingediende vraag/bezwaar/opmerking. Het advies en besluit wordt gedeeld met de initiatiefnemer, die moet rekening houden met de zienswijzen bij het opstellen van het MER rapport en eventuele onderzoeken. Verderop in het proces zal dan nog een keer advies uitgebracht worden door de commissie mer over de eindrapportage, waarin de milieueffecten van het plan worden beschreven.

Nu is dus het moment om eventuele bezwaren/zorgen en ideeën in te brengen over bijvoorbeeld de onderzoeken en het ontwerp, zodat dat meegenomen kan worden bij het vaststellen van de Reikwijdte en het Detailniveau van de MER.

Opmerking: hoe zit het bij de meldingen van de provincie aan omwonenden? Van de gemeente krijgt hij automatisch een melding als er een vergunning wordt aangevraagd of een wijziging is. Jan Venema zoekt uit of dit ook bij de provincie zo is.

(Red. Over het algemeen zou u berichten moeten krijgen via mijn.overheid, mits uw e-mailadres hieraan gekoppeld is. Echter blijkt het bij de bekendmaking van de NRD niet gebeurd te zijn. Wij durven niet met 100% zekerheid te zeggen waardoor dit nu komt. Er zijn een aantal mogelijke oorzaken, zie onderstaande. We hebben de vraag nu bij de provincie neergelegd.

1. *Op de NRD kan men wel zienswijzen indienen, maar geen bezwaar maken of beroep indienen. Wij verwachten dat je alleen een melding krijgt als het een publicatie is (vergunning/omgevingsplanwijziging) waar tegen dit wel kan.*
2. *Bekendmakingen gaan over het algemeen via de gemeente. De NRD is nu door de provincie gepubliceerd, wellicht zorgt dit ervoor dat er daardoor geen meldingen verstuurd zijn.*
3. *Het systeem van bekendmakingen via mijn.overheid is relatief nieuw, eerder werd dit alleen in de staatscourant gepubliceerd. Hierdoor kan het zijn dat het (nog) niet helemaal juist functioneert.*

Vraag: de uitbreiding bij de hoek Eeshoornweg en Schoonlooërstraat: Wat is de afstand tussen de ontgronding en de weg?

Tim: Dat zal het stabiliteitsonderzoek moeten uitwijzen, deze kijkt naar de veiligheid van de ontgronding en de taluds.

(Red. er wordt op dit moment 35 m aangehouden. Uiteindelijk wordt de minimale breedte van de veiligheidszone bepaald op basis van de stabiliteitsberekeningen.)

Vraag: Hoe zit het met de inrichting van de grond die niet wordt afgegraven? Meneer wil graag over het water heen kunnen kijken.

Jacobus geeft aan dat hier wel schetsen voor zijn gemaakt, maar dat dit met de buurt overlegd kan worden. Vos staat open voor suggesties/wensen.

Vraag: Wanneer komt er een aankondiging voor Fase IV? Hoe lang kunnen jullie nu vooruit met Fase III totdat er eventueel weer een nieuwe uitbreiding moet komen?

Albert en Jacobus: Dit ligt aan de uiteindelijke contouren en de markt, maar de verwachting is dat we zo'n 15-20 jaar verder zijn tot het zand van Fase III op zal zijn.

Vraag: Hoe ziet het ontwerp eruit tot 75 m-mv?

Deze diepte wordt alleen gehaald in het centrum van de plas. Hier wordt trapsgewijs naar toegewerkt

Opmerking: er wordt in de zaal aangegeven dat er een systeemanalyse is gedaan waarin hele andere effecten en resultaten staan benoemd dan wat er nu wordt beweerd. Men geeft aan dat de beleving van de effecten ook heel anders is in de omgeving wat betreft de Elperstroom dan dat nu wordt gepresenteerd. Droogte en natheid speelt erg in omgeving en men krijgt hier elke keer weer een ander verhaal over te horen.

(Red. Helaas is wat je in de krant leest niet altijd het volledige verhaal en geven interviews soms een gekleurd beeld, om een bepaalde boodschap duidelijk te maken. In het artikel wordt verwezen naar de "Systeemanalyse Elperstroom²", opgesteld door Prof A. Grootjans, Prof dr. R van Diggelen, Drs. P Schipper en Ir. S. Schunselaar. We adviseren geïnteresseerden om het rapport zelf te lezen voor het complete overzicht, zie voetnoot. In de conclusies van dit rapport worden de oorzaken van de achteruitgang van de natuurwaarden in het N2000 gebied Elperstroom als volgt beschreven:

De belangrijkste oorzaken van de achteruitgang worden gevormd door hydrologische ingrepen buiten het reservaat. In volgorde van belang zijn dit:

- *De sterk verlaagde waterstanden in Grevema, Dippersma en Doorgangen beïnvloeden diepere grondwaterstromen in negatieve zin.*
- *Het te lage streefpeil in een groot deel van de nieuwe Elperstroom (langs het Halenveldje) leidt tot verschuiving in lokale grondwaterstroming waardoor een brede strook van de Reitma te lijden heeft van deels zeer sterke verzuring.*
- *Tenslotte zijn voor een goed herstel ook ingrepen in de verdere omgeving noodzakelijk voor het herstel van de hydrologie van het Elperstroom gebied. De mate waarin dit herstel zal uitwerken is mede afhankelijk van de ligging van die gebieden en functies daarbinnen, zoals de (zeer) lage waterpeilen in de agrarische gebieden binnen het beekdal van de Westerborkerstroom, en in de grote peilgebieden rondom het kanaal Buinen-Schoonoord. Ook de zandwinning Ellertshaar draagt hoogstwaarschijnlijk bij aan veranderingen in de diepe(re) grondwaterstroming (met name de zuidelijke en westelijke uitbreiding die deels in het NNN-gebied ligt.)*

De zandwinning wordt hier inderdaad genoemd als waarschijnlijke invloed, en wel specifiek de plas Ellertshaar. Deze plas voert relatief veel water af en heeft daarmee inderdaad een drainerend effect op het bosgebied bovenstreams; mogelijk reiken deze effecten ook tot aan de Elperstroom. In samenspraak met provincie en waterschap is in de afgelopen jaren het plaspeil geoptimaliseerd om deze effecten te minimaliseren, maar daarbij moet ook rekening worden gehouden met andere omliggende belangen, zoals woningen en bedrijven.

Voor de zandwinning Poelkampen ligt dit anders. Deze voert in principe geen water af. (alleen afgelopen extreem natte winter gedurende enkele dagen). Voor deze zandwinplas is uitgebreid onderzoek geweest naar de mogelijke effecten. Hieruit blijkt dat deze zandwinplas geen negatief effect heeft op de Elperstroom. Dit gold voor de Fasen 1 en 2³ en wordt in de komende periode getoetst in een nieuw MER voor de nu beoogde uitbreiding en verdieping.

² [013740_5091_Systeemanalyse_Elperstroom_12_01_21.pdf \(ecologischeautoriteit.nl\)](#)

³ [Microsoft Word - GM-0068581 MER rapp 20092012 actualisatieexemplaar 2 \(commissiemer.nl\)](#)

De effecten van de uitbreiding fase 3 Poelkampen zijn met exact hetzelfde model uitgevoerd als nu recent de effecten van mogelijke maatregelen in de Elperstroom. Alle betrokken partijen: de 2 waterschappen WHA en WDOD, Staatsbosbeheer, Prolander, Provincie en VOS bv/Netterden hebben nu vertrouwen uitgesproken in dit model. Ditzelfde model wordt momenteel ook gebruikt om de in de Systeemanalyse Elperstroom voorgestelde maatregelen mee door te rekenen.)

Vraag: Wanneer ben je klaar? Eerst werd gezegd dat het in 2013 klaar zou zijn met de zandwinning, maar dat blijkt dus niet het geval. Daarnaast treedt er bij haar wel degelijk een negatief milieueffect. Er is namelijk ineens heel veel water in de kelders wat volgens haar niet komt door de vele regenval.

Tim geeft aan dat het in heel Nederland afgelopen jaar ontzettend nat is geweest. Dit was niet te voorspellen en lastig te beheersen.

Vraag: Bespreken we vanavond ook nog het fijnzanddepot?

Jacobus geeft aan dat we dat nu in principe niet bespreken, het fijnzanddepot is nu definitief vergund.

Mevrouw geeft aan dat in de vergunning staat dat er gewerkt mag worden van zonsopgang tot zonsondergang. Dat is wel een ruim begrip voor de werkzaamheden. Waarom zijn transportbewegingen niet duidelijk vastgelegd? Mevrouw geeft aan dat er geen mogelijkheid is geweest om mee te praten over dit plan.

Albert legt uit dat er een inloopavond is geweest waar de mogelijkheid was voor vragen en input.

(Red. Het is ons achteraf onduidelijk waar naar verwezen wordt. In de milieuvergunning staat namelijk niets over zonsopgang en -ondergang. Enkel over geluidsproductie tijdens dag-, avond- en nachtperioden. Hier houdt Vos zich aan.)

Vraag: tijdens de raadsvergadering is het fijnzanddepot een pilot genoemd en daarover zijn zorgen geuit.

Albert legt uit dat er verwarring was hierover, maar dat dit inmiddels is opgehelderd. De pilot refereerde naar het gebruik van het materiaal (fijn zand) wat nieuw is, maar het principe van een vloeiveld is zeker niet nieuw, dat gebeurt nu ook al bij het ophoogzanddepot. Door de extra ruimte kan nu ook het fijne zand bezinken. Degenen met de zorgen is op bezoek geweest en heeft hier uitleg over gekregen, waardoor de zorg is weggenomen.

Tim gaat in op de hoge waterstand in de plas; we hebben een uitzonderlijk nat voorjaar gehad, waardoor in grote delen van Drenthe (Nederland) hoge waterstanden zijn ontstaan. We hebben te maken gehad met zeer hoge waterstanden die we nog nooit eerder hebben gezien. Het is zo dat we in de toekomst waarschijnlijk vaker met deze hoge waterstanden te maken gaan krijgen, dus wordt deze voorspelling ook meegenomen in het ontwerp.

Vraag: Heb je deze waterstanden in de oude plas ook? Daar is namelijk 2 m variatie van de plaspeilen.

De variatie in de waterstanden in de Poelkampen zijn minder dan gesteld wordt, maximaal 1,5 m. Maar het klopt dat de variatie in de Ellertshaar minder is dan in de Poelkampen. Het water wordt in de Ellertshaar ook afgetopt op een maximaal peil om zo de belendingen niet onder water te laten lopen.

Opmerking: In de huidige vergunning staat dat er geen lozing van de plas op het oppervlaktewater gedaan mag worden, maar dit is toch gebeurd. Hoe kan dat? Er wordt gesteld dat door de lozing leem in de sloot achterblijft.

Albert: dit was een uitzonderlijke situatie waar snel een oplossing voor nodig was. Het water kwam namelijk zo hoog dat er vanuit de omgeving ook zorg was over de afkalving van de kades. Er moest een keuze worden gemaakt. Er wordt nu, in overleg met het waterschap, gezocht naar een robuuste oplossing.

De waterstanden worden elk jaar gemonitord en beoordeeld door hydrologen. De rapportage van de monitoring wordt elk jaar opgestuurd. Die is dit jaar nog niet gedeeld met de direct omwonenden terwijl dit in april gebeurd zou moeten zijn. Vos en Sweco bieden hun excuses aan voor de vertraging van de rapportage. De rapportage is nu gedeeld met de directe omgeving.

Opmerking: er is grote zorg om verhoogd grondwaterpeil in het dorp. Meneer geeft aan dat water niet afloopt, maar gaat nivelleren. Angst is dat er natte voeten in het dorp komt i.v.m. kweldruk door de diepe zandwinning.

Tim legt uit daarvoor een eerste beoordeling is gedaan in de rapportage hydrologie. Het klopt inderdaad dat de peilen nivelleren, maar de eerste studie laat geen effect zien (< 2cm) in de nabije omgeving van de plas. Dit wordt ook nu nogmaals getoetst in het MER.

Opmerking: Een meter is stuk in een peilbuis en dit is tot op heden niet verholpen. Hoe staat het hier nu mee?

(Red. Dit blijkt een peilbuis te zijn die in het beheer is van het waterschap. Wij adviseren om hierover contact op te nemen met (de rayonbeheerder van) het waterschap)

Opmerking: iemand in de zaal geeft aan dat hij zich heeft laten vertellen dat er bij grote oppervlakten water een effect optreedt, waarbij de luchtdruk veroorzaakt dat elders het water omhoogkomt.

Dit is onbekend bij Tim, maar hij zal dit uitzoeken.

(Red. Ook achteraf weet ik niet goed wat u bedoelt met betrekking tot de luchtdruk in relatie tot waterstanden. Mogelijk bedoelt u de waterdruk in de ondergrond die beïnvloed worden door de zandwinning. Daarin begrijp ik namelijk ook uw zorg. Dit is daarom een belangrijk punt in de hydrologische rapportages waarnaar gekeken wordt en ook door de commissie MER beoordeeld wordt.)

Vraag: zal er een intensivering van het transport zijn door de uitbreiding?

Albert: Nee, want in principe wordt de activiteit enkel verlengd. Echter kan er altijd een fluctuatie zijn door de vraag.

Vraag: Kunnen we de hydrologische rapporten inzien?

Tim: Daarvoor zullen we in overleg gaan met de provincie, onze hydrologen en Prolander. Hier komen we op terug.

(Red. De hydrologische studie betreft een haalbaarheidsstudie en modelbouw van de verdieping en uitbreiding. Hier worden in de conclusie eerste resultaten benoemd om Vos een goede inschatting te kunnen laten maken voor vervolgonderzoek. Deze kan voor de Poelkampen gedeeld worden en zal als achtergrond dienen voor de MER. In de MER volgt de daadwerkelijke effectenbeoordeling op de omgeving. De studie over de Elperstroom wordt door Prolander openbaar gemaakt.)

Als er vragen zijn kan er altijd contact opgenomen worden met Jacobus de Haan (jacobus@zandkorrel.nl) of Tim Bennen (tim.bennen@sweco.nl)